

Magolás és tudás

Élvezettel olvastam mostani lapszámunkban Mihályfi Márta interjújának részletét, s biztatok mindenkit, hogy készüljön a teljes kötet megjelenésére, tanulmányozására, októberre. Az interjú részlet szövegében mélyebb értelmű dolgról van szó, a példa történet a Memorandum az élethosszig tartó tanulásról című EU-s dokumentum megjelenítésének a sztorija (2000). Azóta, vagyis tizenhét éve a mai napig az egyetemi szakmai képzés egyik kötelező szakirodalmi a Memorandum, ami a közismertséget tekintve mindenkinek a könyökén jön már ki. Vizsgáztatási tapasztataim szerint, ha egy hallgató ezt a tételt húzza, szabályosan felmondja, miről szól, s milyen fontos elvárásai vannak a dokumentumnak. Belekérdezés alapján viszont kevesek azok, akik nem bénulnak le - ha kritikusan össze kell foglalniuk, vajon mi magyarok hol tartunk az EU-s ajánlás teljesítésében. Hát ez az! Magolás társadalom vagyunk. Megfelelés szerint vissza tudunk mondani mindent, de ha belekérdeznek, akkor válaszolni nem tudunk, mert azt nem tudjuk, hogy mit jelent a tananyag. Talán ez is egy a tényezők között, hogy az elmúlt évtizedekben a népfőiskolai innovációkra nem volt elég fogékony a magyar közművelődési intézményrendszer. Persze könnyű magyarázat az együttműködés képtelenségére, amely viszont sok más területen is összetett, életveszélyes lelki átok rajtunk a Kárpát-medencében.

Nyár végi lapszámunk másik példája a vidék és falufejlesztési projekt beszámoló dokumentuma a Budapest környéki Népfőiskolai Szövetségtől (BKNSZ). Emlékszem egy igen korai időpontban, 2000 körül alkalmunk volt részt venni Alden Biesen-ben (Belgium) egy európai partnerkapcsolati tanácskozáson. Az egyik program pontban egyszer csak javasolták, hogy mindenki írja fel, egy nagy papírlapra, mely területet tartja a legfontosabbnak, hogy partnert találjon. Mi öles betűkkel felírtuk: vidékfejlesztés, falufejlesztés. Vagy ötvenen voltunk, de arcul csapott bennünket, a téma senkit sem érdekelt. Ezek szerint ez akkor, már „lejáró lemez” volt a nemzetközi szakmai mezőben. Noha sok minden történt itthon is, de mi még 20 évvel később is mindig csak a feladat előtt állunk. Sok sikert a BKNSZ-nek és magunknak.

A múlt évi teljes munkaprogramunk középpontjában egy újabb innovatív európai kezdeményezés állt a Kiáltvány a 21. századi felnőttkori tanulásért c. dokumentum megismertetése, megvitatása, hazai vonatkozásainak megtárgyalása (2016-s lapszámunkban található a források). A Kiáltvány egyik tétele a jövő foglalkoztatási kihívásaival és a digitalizációval foglalkozott.

Emiatt is a digitális forradalom témának szenteljük e lapszám bő részét. Az egyetemi hallgatókkal is átvettük a Kiáltványt és a számítógép forradalommal összefüggésben több olyan dolgozat született, amelyekből hármát közlünk itt. Digitális felelősség címmel Kilar Tímea írását, Pálfi Nóra Az IKT szektor és a foglalkoztatás, valamint Dr. Véső Marianna Robotika és foglalkoztatás c. írását. A továbbiakban körképet adunk arról, hogy az információs és kommunikációs technológia szédületes fejlődése terén milyen alapvető kihívásokkal néz szembe a magyar társadalom. Több fogalom gyakori használata jelent meg, mint „4. ipari forradalom”, „robotika és digitalizáció”. A napi sajtó már sötét árnyakat is felrajzol az emberi munka drámai mértékű helyettesítésének a következményeiről, az újabb munkanélküliség réméről, a robotok megadóztatásának szükségességéről stb. Megnyugtató, hogy a vezető szakértelmiség és a megfelelő intézményrendszer egyes magyar kulcsszereplői (informatikai, műszaki-technológiai kutatás és felsőoktatás stb) már betagozódtak az európai, nemzetközi fejlesztési együttműködés rendszerébe. Sürgető lenne, hogy az élethosszig tartó tanulás, felnőttképzés, művelődés szakmai elitje is behatóan foglalkozzon a 4. ipari forradalom részletekbe menő képzési oktatási követelményeivel, tendenciáival. A mai oktatáspolitikában nem látni ilyen komoly gondolatmenetet. Különben 20 év múlva úgy leszünk, mint a Memorandum bemagolásával. Fel tudjuk mondani a jelszavakat, de közben, a valóságban végzetesen lemaradunk.

Sz. T. J.

